חוברת תלמיד • קריאה והבנה • 🎒 חט"ב (לכיתות ז'–ט')

החיים בעידן הבינה המלאכותית

מקצועות העתיד, יצירתיות ושימוש חכם – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

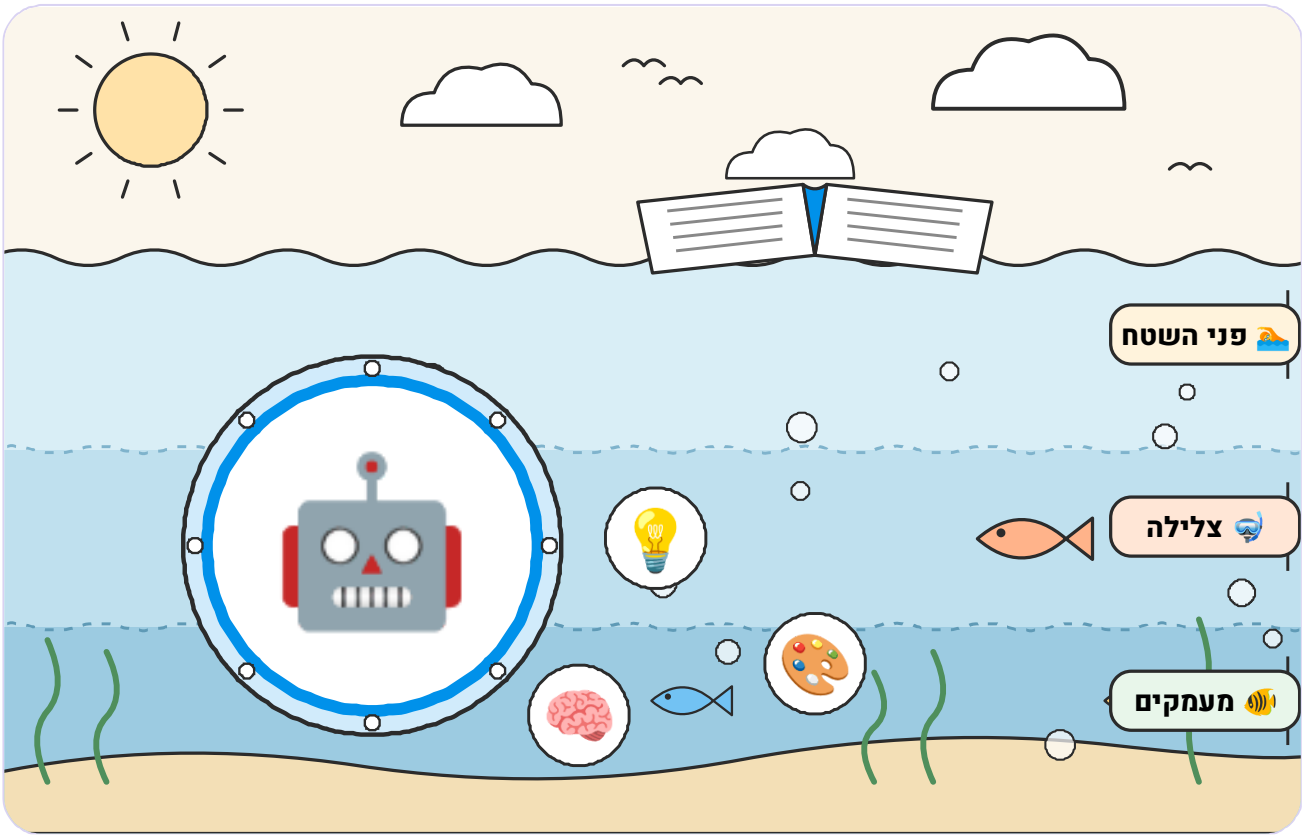

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

🧰 כלים לקריאה

דף האסטרטגיות 2
מפת הצלילה 3
סימניות לגזירה 4
כרטיסי מילים לקיפול 5

📖 טקסט ושאלות

הטקסט: "המכונה לא תחליף אותך – אבל אולי מישהו שמשתמש בה כן" 6
חלק א' – שחייה על פני השטח 7
חלק ב' – צלילה 8
חלק ג' – מעמקים 9
בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה 11
מפתח תשובות למורה 12

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

להדפסה · ניסוח לבנים ולבנות · עובד גם בשחור־לבן · 🎒 חט"ב

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

לפני הטקסט

🔎
מציצים בכותרת ובתמונה
על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

🎯
קובעים מטרה
למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

🧩
מזהים סוג טקסט
סיפור? כתבה? טור אישי? כל סוג נקרא אחרת.

בזמן הטקסט

✏️
מסמנים בעיפרון
מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

🛑
עוצרים בתחנות
מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

🔗
מחפשים קשרים
סיבה ותוצאה, לפני ואחרי, טענה ונימוק.

אחרי הטקסט

📝
מסכמים במשפט
מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

💭
מגיבים
מסכים/ה? לא מסכים/ה? למה?

🔄
מחברים לחיים
איפה פגשתי משהו דומה? מה אקח איתי?

🖍️ מקרא סימונים בעיפרון

○	___	?	!	♥
מילה לא מוכרת	משפט חשוב	לא הבנתי	מפתיע אותי	מתחבר אליי

✅ רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

🎯 המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

🗺️ מפת הצלילה שלי

🏊 **שחייה על פני השטח**
מוצאים מידע שכתוב בטקסט

🤿 **צלילה**
מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

🐠 **מעמקים**
חושבים, מביעים דעה ויוצרים

🧩 סוג הטקסט: ראיון דמיוני

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

_____

_____

🔮 לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

_____

_____

📚 מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
משימות שחוזרות על עצמן	עבודה שעושים שוב ושוב באותה צורה	
מוסרי	מה שנכון וראוי לעשות	
חוויה	משהו שקרה לנו והרגשנו אותו בעצמנו	
להמציא בביטחון מלא	לומר דבר לא נכון כאילו הוא בטוח ונכון	
לדלג על הלמידה	לקבל תשובה מוכנה בלי להבין בעצמנו	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

✂️ גזרו לאורך הקו המקווקו

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

✍️ **השאלה שלי:**

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה – בלי שנאמר?
- מה פירוש הביטוי?
- איך בנוי הטקסט?

✍️ **השאלה שלי:**

המעמקים

מעבר לשורות

- מה דעתי – ולמה?
- מה הייתי עושה במקום הדמות?
- מה הטקסט מלמד על החיים?
- איך הייתי ממשיך/ה את הטקסט?

✍️ **השאלה שלי:**

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

✂️ גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות.

משימות שחוזרות על עצמן	עבודה שעושים שוב ושוב באותה צורה
מוסרי	מה שנכון וראוי לעשות
חוויה	משהו שקרה לנו והרגשנו אותו בעצמנו
להמציא בביטחון מלא	לומר דבר לא נכון כאילו הוא בטוח ונכון
לדלג על הלמידה	לקבל תשובה מוכנה בלי להבין בעצמנו
להוסיף משהו משלכם	לשלב רעיון או מחשבה אישיים
להחליט מה מוסרי	לקבוע מה ראוי ונכון לעשות

הטקסט • ראיון דמיוני

"המכונה לא תחליף אותך – אבל אולי מישהו שמשתמש בה כן"

לפני הקריאה

סוג הטקסט: ראיון דמיוני. האם השתמשתם פעם בכלי בינה מלאכותית? לדעתכם, ממה כדאי להיזהר כשמשתמשים בו?

הניחוש שלי: _____

1 לרגל שבוע הטכנולוגיה ראיינו את גלית, מעצבת משחקים שעובדת עם כלי בינה מלאכותית כבר חמש שנים.

2 שאלה: האם בינה מלאכותית תיקח לנו את העבודות? גלית: חלק מהמשימות – כן. משימות שחוזרות על עצמן, כמו מיון מסמכים, כבר נעשות על ידי מכונות. אבל נולדים גם מקצועות חדשים: מי שבודק שהמכונה לא טועה, מי שמלמד אותה, מי שמחליט מה מוסרי.

🛑 **תחנת עצירה:** עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

_____

3 שאלה: והיצירתיות? מכונה כבר כותבת שירים. גלית: מכונה יודעת לערבב את מה שכבר קיים. היא לא יודעת מה הרגשתי כשסבתא שלי שרה לי בלילה. היצירה האנושית מתחילה בחוויה – והחוויה שייכת רק לנו.

4 שאלה: מה הטיפ שלך לבני נוער? גלית: ארבעה כללים. אחד – בדקו כל עובדה, כי מכונה יכולה להמציא בביטחון מלא. שתיים – אל תמסרו פרטים אישיים. שלוש – השתמשו בה כדי ללמוד, לא כדי לדלג על הלמידה. וארבע – תמיד תוסיפו משהו משלכם.

📚 **מילון קטן**

משימות שחוזרות על עצמן
עבודה שעושים שוב ושוב באותה צורה

מוסרי
מה שנכון וראוי לעשות

חוויה
משהו שקרה לנו והרגשנו אותו בעצמנו

להמציא בביטחון מלא
לומר דבר לא נכון כאילו הוא בטוח ונכון

לדלג על הלמידה
לקבל תשובה מוכנה בלי להבין בעצמנו

✍️ **הערות שלי**

_____

_____

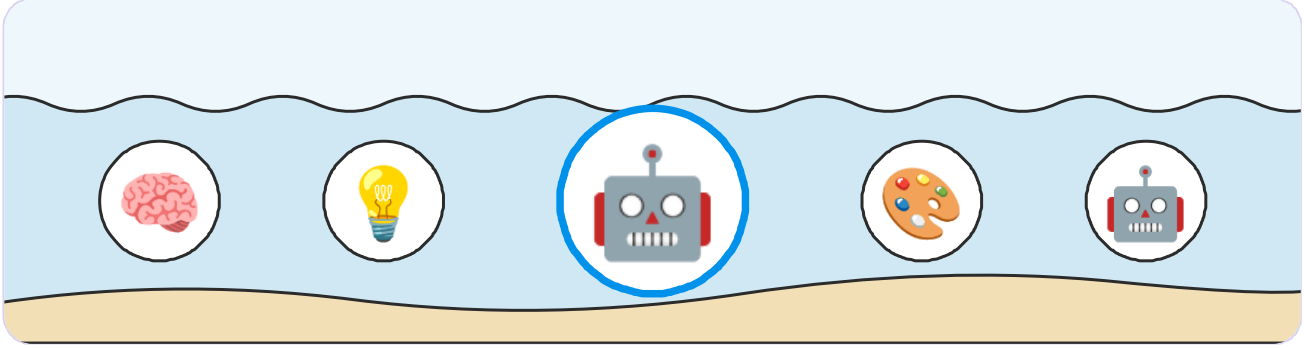

שאלות לפי עומק • 🎒 חט"ב

"המכונה לא תחליף אותך – אבל אולי מישהו שמשתמש בה כן"

שם: _____

חלק א' – שחייה על פני השטח

נאתר בראיון מידע על גלית ועל דעותיה.

1 🏊 פני המים • כתוב בטקסט | איתור מידע

מה המקצוע של גלית?

א) רופאה
ב) מעצבת משחקים
ג) מורה

2 🏊 פני המים • כתוב בטקסט | איתור מידע

לפי גלית, אילו משימות כבר עושות מכונות?

א) משימות שחוזרות על עצמן
ב) כתיבת זיכרונות אישיים
ג) החלטות מוסריות

3 🏊 פני המים • כתוב בטקסט | איתור מידע

מה הכלל הראשון של גלית?

א) לא להשתמש בכלל
ב) לבדוק כל עובדה
ג) לשתף פרטים

4 🏊 פני המים • כתוב בטקסט | בדיקת פרטים

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
גלית עובדת עם כלי בינה מלאכותית כבר עשר שנים.	☐	☐
מיון מסמכים הוא דוגמה למשימה שחוזרת על עצמה.	☐	☐
לפי גלית, מכונה יודעת מה הרגישה כשסבתה שרה לה.	☐	☐
גלית נותנת לבני נוער ארבעה כללים.	☐	☐

5 🏊 פני המים • כתוב בטקסט | אוצר מילים בהקשר

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: מכונות | חוויה | עובדה | שיר

1. משימות שחוזרות על עצמן כבר נעשות על ידי _____.
2. לפי גלית, היצירה האנושית מתחילה ב_____.
3. בדקו כל _____, כי מכונה יכולה להמציא בביטחון מלא.

שאלות לפי עומק • 🎒 חט"ב

"המכונה לא תחליף אותך – אבל אולי מישהו שמשתמש בה כן" (המשך)

שם: _____

🤿 חלק ב' – צלילה

נעמיק: מה גלית רומזת, ואיך בנוי הראיון?

6 🤿 צלילה • בין השורות | סימון בטקסט

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את שלושת המקצועות החדשים שגלית מזכירה.
- סמנו בכחול את המשפט שמסביר מה מכונה יודעת לעשות ביצירה.
- סמנו בקו את המשפט שמסביר למה יצירה אנושית מיוחדת

7 🤿 צלילה • בין השורות | מיון וארגון

מקצוע שנעלם או מקצוע שנולד? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	📉 משימה שהמכונה לוקחת	🌱 מקצוע חדש
מיון מסמכים	☐	☐
בדיקת טעויות של מכונה	☐	☐
הקלדת נתונים	☐	☐
החלטה מה מוסרי	☐	☐
לימוד המכונה	☐	☐

8 🤿 צלילה • בין השורות | קישור מושגים

מתחו קו בין הביטוי מהראיון לפירושו

1. להמציא בביטחון מלא	א. לשלב רעיון או מחשבה אישיים
2. לדלג על הלמידה	ב. לומר שקר כאילו זו אמת
3. להוסיף משהו משלכם	ג. לקבוע מה ראוי ונכון לעשות
4. להחליט מה מוסרי	ד. לקבל תשובה בלי להבין

שאלות לפי עומק • 🎒 חט"ב

"המכונה לא תחליף אותך – אבל אולי מישהו שמשתמש בה כן" (המשך)

שם: _____

9 🤿 צלילה • בין השורות | משמעות ביטוי

המילה "מוסרי" קשורה ל...

א. מה נכון וראוי לעשות
ב. מוזיקה
ג. מסירת חבילות

10 🤿 צלילה • בין השורות | מארגן גרפי

בחרו שלושה מהכללים של גלית ומלאו את הטבלה.

הכלל של גלית	למה הוא חשוב?	דוגמה מהחיים שלי

חלק ג' – מעמקים

עכשיו תורכם לחשוב, להביע עמדה וליצור.

11 🐠 המעמקים • מעבר לשורות | העברה למקרה חדש

לפי הכללים של גלית, מה יואב יכול לעשות עכשיו? ציינו לפחות שני צעדים.

🔍 **מקרה לבחינה: העבודה של יואב**

יואב קיבל עבודה בהיסטוריה וביקש מכלי בינה מלאכותית לכתוב אותה. בעבודה הופיע תאריך שנראה לו מוזר, והוא כמעט הגיש אותה כמו שהיא.

שאלות לפי עומק • 🎒 חט"ב

"המכונה לא תחליף אותך – אבל אולי מישהו שמשתמש בה כן" (המשך)

שם: _____

12 המעמקים • מעבר לשורות · כתיבה ונימוק

הוסיפו כלל חמישי משלכם לשימוש חכם ובטוח בבינה מלאכותית, והסבירו למה הוא חשוב.

13 המעמקים • מעבר לשורות · כלי חוסן

דמיינו שמכונה נתנה לכם עובדה שגויה בעבודה. כתבו לפי מעש"ה: מה קרה? מה אני מרגיש/ה עכשיו? מה אני שואל/ת את עצמי? מה ההכוונה – מה אעשה בפעם הבאה?

14 המעמקים • מעבר לשורות · שיח בכיתה

מעגל שיח 🗣️

- מה מכונה לעולם לא תוכל לעשות במקומכם?
- האם עבודה שנכתבה בעזרת מכונה היא עדיין 'שלי'? מתי כן ומתי לא?
- איזה מקצוע עתידי הייתם ממציאים?

15 המעמקים • מעבר לשורות · ייצוג חזותי

שרטטו כרזה לכיתה: "ארבעת הכללים לשימוש חכם", עם סמל קטן לכל כלל.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

🪞 בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

	בטוח/ה	בערך	עוד לא
אני יודע/ת להסביר אילו משימות מכונות כבר עושות ואילו מקצועות נולדים.	😀	🙂	🤔
אני יודע/ת להסביר למה לפי גלית יצירה אנושית מיוחדת.	😀	🙂	🤔
אני יכול/ה לפרט את ארבעת הכללים לשימוש חכם ובטוח.	😀	🙂	🤔

✂️

🎟️ כרטיס יציאה

🤖 החיים בעידן הבינה המלאכותית • חט"ב

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

1. כלל אחד של גלית שאני רוצה ליישם:

_____

_____

2. מקצוע חדש שנולד בעקבות המכונות:

_____

_____

3. חוויה שלי שמכונה לא יכולה לדעת:

_____

_____

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

🎒 מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

מפתח תשובות למורה

מפתח תשובות למורה

👩‍🏫 מפתח תשובות למורה – 🎒 חט"ב. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	ב. מעצבת משחקים
2	א. משימות שחוזרות על עצמן
3	ב. לבדוק כל עובדה
4	1. לא נכון | 2. נכון | 3. לא נכון | 4. נכון
6	„היצירה האנושית מתחילה בחוויה..."
7	מיון מסמכים ← 📉 משימה שהמכונה לוקחת; בדיקת טעויות של מכונה ← 🌱 מקצוע חדש; הקלדת נתונים ← 📉 משימה שהמכונה לוקחת; החלטה מה מוסרי ← 🌱 מקצוע חדש; לימוד המכונה ← 🌱 מקצוע חדש
8	1–ב, 2–ד, 3–א, 4–ג
9	א. מה נכון וראוי לעשות

יצרה: רוית ראש בן ישי

📖 קוראים את העולם שלנו • החיים בעידן הבינה המלאכותית • חוברת תלמיד לחט"ב